

N:o 163.

Af herrar **S. H. Kvarnzelius** och **L. G. Broomé** i Bårslöf,
*i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till
lag angående ersättning för skada till följd af olycksfall
i arbete.*

Uti Kongl. Maj:ts proposition n:o 39 med förslag till lag angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete förekomma tvenne viktiga bestämmelser, som äro af den art, att de — enligt vårt förmenande — i väsentlig mån komma att i tillämpningen omintetgöra de sociala fördelar, som med förslaget afses. Vi syfta härvid dels på den bestämmelsen i § 4, att ersättning under inga omständigheter utgår för de första sextio dagarna efter olycksfallet, och dels på bestämmelsen i samma § rörande beloppet af den ersättning, som under olika omständigheter skall till den skadade eller hans efterlevande utbetalas.

Hvad först vidkommer den väntetid af 60 dagar, som förslaget stadgar, så har redan vid förra årets riksdag så väsentliga och talande skäl deremot anförts dels i herr Brantings motion n:o 159 (sid. 15) och dels af herrar Hedin och Branting under den i Andra Kammaren förda diskussionen (se Andra Kammarens protokoll III, 40 sidd. 21, 44 och 45), att den vederläggning af dessa skäl, som af särskilda utskottet skriftligen och af dess ledamöter muntligen under diskussionen i kammaren försökts, ej på oss verkat i ringaste mån öfvertygande.

Såsom af herr Branting påpekades, skulle den ersättning för olycks-
Bih. till Riksd. Prot. 1901. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 51 Häft. (N:o 163.)

fall, som med det framställda lagförslaget afses, genom antagandet af bestämmelsen om en karenstid eller väntetid af 60 dagar endast i 5 fall af 100 komma den skadade till godo, och sålunda skulle af 100 skadade de 95 — eller alla de, som genom någon olyckshändelse gjorts oförmögna till arbete under en tid af 60 dagar eller derunder — ej vara tillförsäkrade den ringaste hjälp från arbetsgifvarens sida under den tid de till följd af den dem öfvergångna skadan varit urståndsatta att med sitt arbete försörja sig och sin familj.

Härtill kommer, att genom antagandet af den i lagförslaget förordade långa karenstiden skulle ställningen betydligt försämrast för flertalet af de arbetare, som drabbas af skada till följd af olycksfall under arbetet. För närvarande äro enligt uppgift vid förra årets riksdag 70 procent af alla de arbetare, som lagförslaget afses, antingen kollektivförsäkrade eller ock på annat sätt tillförsäkrade ersättning för den skada, som kan drabba dem genom olycksfall i arbete, hvilken ersättning i vanliga fall utgår med 1 krona per dag från och med första dagen efter olycksfallet. Då det ej är tänkbart, att de arbetsgifvare, som hittills haft sina arbetare försäkrade, skola efter antagandet af det föreliggande lagförslaget fortfarande göra uppoffringar för försäkring af sina arbetare utöfver det, hvartill lagen förpliktigar dem, skulle alltså dessa arbetare, om de efter den tiden träffades af olycksfall, under 60 dagar vara alldeles utan den hjälp, hvartill de under nuvarande förhållanden äro berättigade.

De, som talat för karenstidens utsträckning till 60 dagar, hafva som skäl härför anført, att arbetarne under de 60 första dagarna efter olycksfallet äro tillförsäkrade understöd af sjukförsäkrarna; men först och främst bör man besinna, att under denna tid måste den skadade utom de vanliga utgifterna för sitt och familjens uppehälle vidkännas ganska dryga omkostnader för läkarebehandling och annan vård, hvadan sjukförsäkringen ingalunda upphäfver behovet af det understöd, som det föreliggande lagförslaget afses att bereda en genom olycksfall skadad arbetare, och för det andra får man ej förbise, att, när vi i vårt land ej ega obligatorisk sjukförsäkring, det finnes massor af arbetare, som vid olycksfall ej äro berättigade till ersättning ur någon sjukförsäkring.

Det har framhållits såsom särdeles betydelsefullt, att man genom en »afsevärd karenstid låter arbetaren bära en ganska afsevärd del af risken», men den, som tror, att en ersättning af en krona pr dag under den tid familjeförsörjaren är urståndsatt att arbeta skall fritaga honom från sådan risk, den torde ha föga begrepp om hvad till en familjs nödortfuga underhåll tarivas.

Och härmed äro vi inne på frågan om otillräckligheten af de ersättningsbelopp, hvarom det föreliggande lagförslaget talar. Om dessa belopp sättas så lågt, att den skadade arbetaren ej genom erhållandet af olycksfallsersättningen kan förskaffa åt sig, sin hustru och sina minderåriga barn det allra nödvändigaste till lifvets uppehälle, så är ju i det stora hela ändamålet med försäkringen förfeladt.

Vi förstå icke heller, hvarför just summan 300 kronor skulle vara maximum, då bevillningsförordningen redan för många år tillbaka i det allmänna medvetandet fastslagit den föreställningen, att 450 kronor måste betraktas som existensminimum för en familj, och då vi besinna, att priset å lifsförnödenheter under de senare åren betydligt stigit, torde den siffra, som skall angifva en familjs existensminimum, snarare behöfva ökas än minskas. I andra civiliserade stater, der man ombesörjt olycksfallsförsäkring för arbetare, utgår ersättningen med 60 à 70 % af lönen, och en sådan bestämning torde ock vara mera med rättvisa och billighet öfverensstämmande än den, som sätter ersättningsbeloppet lika för personer, som befinna sig i helt olika lefnadsförhållanden, i synnerhet om detta belopp är så knappt tilltaget, att det för en hvar måste anses otillräckligt.

Enligt en till statsrådsprotokollet för den 7 sistlidne januari fogad bilaga har medelhyran pr rum i hufvudstaden för år 1900 beräknats hafva uppgått till omkring 250 kronor, och då man ej gerna kan tänka sig, att en familj skall kunna nöja sig med mindre bostad än ett rum utan kök, så återstår enligt det föreliggande förslaget för en familj i hufvudstaden, hvars försörjare gjorts arbetsoduglig genom olycksfall, 50 kronor för året till föda, kläder och vedbrand. Detta exempel torde vara alldeles tillräckligt för att påvisa det origtiga i att ej vid beräkningen af olycksfallsersättningen taga hänsyn till de af ortsförhållanden och andra omständigheter beroende löneinkomsterna.

Då vi emellertid ej våga hoppas, att Riksdagen vill företaga en så genomgripande förändring af det framlagda lagförslaget, och då det torde vara högt på tiden, att något beslut om olycksfallsförsäkring fattas, måste vi inskränka oss till att yrka, det maximibeloppet för ersättningen höjes till den summa, som af bevillningsförordningen fastslagits som en familjs existensminimum, och att öfriga ersättningsbelopp proportionellt höjas till öfverensstämmelse dermed samt att karenstiden inskränkes från 60 till 14 dagar, genom hvilken sistnämnda åtgärd den med lagförslaget afsedda hjälpen skulle — enligt uppgift vid förra årets riksdag — utsträckas från 5 till 53 % af genom olycksfall skadade arbetare.

Vi hemställa alltså,

att Riksdagen måtte, med godkännande i öfrigt af Kongl. Maj:ts proposition n:o 39 med förslag till lag angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete, besluta, att karenstiden skall inskränkas till 14 dagar, att högsta ersättningsbeloppet skall utgöra 450 kronor pr år och att öfriga i lagförslaget omnämnda ersättningsbelopp skola i proportion dertill bestämmas.

Stockholm den 13 februari 1901.

L. Gust. Broomé.

S. H. Kvarnzelius.